



לענין ר' אפרים פישל משה ב"ר אברהם אלימלך ע"ה ולענין מרת לאה ב"ר יוסף ע"ה
ולענין ר' נפתלי הירצקא טוב"ל ב"ר שמואל אליהו ע"ה

יו"ל ע"י מערכת 'לקראת שבת' שע"י התאחדות אברכים דחסידי סקווירא
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

הכנה לקבלת התורה

ע"פ דברי האור החיים הקדוש

שלשה ענינים הם עקרי ההכנה לקבלת התורה, שבאמצעותם נתרצה ה' להנחילם נחלת שדי היא תורתנו הנעימה: הא' הוא התגברות והתעצמות בעסק התורה, כי העצלות הוא עשב המפסיד השגתה, ולזה תמצא כי כל מקום שיוכרנה ה' לתורה ידקדקו לומר לשון חוזק ואומץ, עד גדר שימית עצמו עליה, דכתיב (במדבר יט, יד) 'זאת התורה אדם כי ימות וגו', ודרשו ז"ל (ברכות סג) וכו', כמו כן רבותינו ז"ל ידקדקו בהזכרתם לומר עסק התורה, השתדלות התורה, ורבים כמוהו... וענין ב' הוא השפלות והענוה, כי אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שמשפיל עצמו ומשים עצמו כמדבר (עירובין נד).... וענין ג' הוא בחינת ייעוד חכמים בהתגברות בלב שלם ותמים לא שיהיו בד בבד, שעליהם אמר הכתוב (יחזקאל נ) 'חרב אל הבדים' (תענית ז), אלא יתועדו יחד ויחדדו זה לזה, ויסבירו פנים זה לזה... והן עתה הם ראויים לקבלת התורה. (אורחח"ק, יתרו)

מאמר א

התגברות והתעצמות בעסק התורה

מזקנים אתבונן

מנתיבות חייהם של חסידים הראשונים

בבואינו להעלות על הכתב ממעלליהם של חסידים הראשונים, התגברותם והתעצמותם בעסק התורה"ק מתוך שקידה והתמדה עצומה, מן הראוי להתחיל בדברי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, שסיפר עובדות אחדות מהתגברות והתעצמות, יגיעת והתמדת התורה של זקני חסידי סקווירא (בשיחת-קודש בחצר-קדשו של כ"ק מרן מהר"ד זצוקלה"ה באוקריינא):

"אין סקווירא זענען געווען דריי הונדערט יושבים וואס זענען געזעצן על התורה ועל העבודה, און זיי זענען געווען אזוי אריינגעטון אין לערנען און אין עבודת ה', עד כדי כך אז חסידים פלעגן זאגן אז מ'האט זיי געדארפט דערמאנען אז מ'דארף גיין עסן אויך!..."

ונקט כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א דוגמאות אחדות מגדלות-בתורה של זקני החסידים, וביניהם דוגמאות נפלאות מהתמדתם ושקידתם בתורה: "דער טאטע ז"ל פלעגט זאגן אז די התמדה פון הגאון החסיד רבי זאנווועלע ע"ה, וועלכער איז געווען דער דיין אין סקווירא און א סקווערער חסיד, איז געווען להפליא, ער פלעגט איבער'חזר'ן יעדן יאר - און ער האט געדענקט בעל פה - מחבר און רמ"א פון גאנץ ארבע חלקי שלחן ערוך!..."

"ס'איז געווען רבי אביגדור באטניק ע"ה, וועלכער איז סוף ימיו געקומען קיין אמעריקא, און דא אליין האט ער מסיים געווען זיבן מאל ש"ס!"

זקני ומבוגרי אנשי-שלומינו מספרים ממה שזכו לראות אצל שרידי זקני החסידים משארית-הפליטה שהתגוררו בסוף ימיהם פה קרית דשופריא, ונצטט זכרונות אחדות:

• הגה"ח רבי משה גבאי ז"ל

משחר טל נעוריו עד יומו האחרון, היה רבי משה דבוק בכל רמ"ח אבריו וש"ס גידי בתורת ה' תמימה, מסופר נפלאות מהתמדתו העצומה עוד מימי נעוריו בלימודו בצל זקינו הגאון רבי פסח פאלטיסקער ז"ח שעות מעת-לעת" (מפי ר"מ פערדער ששעמ מעדי ראיח). עד ימי זקנה ושיבה, ישב שעות ע"ג שעות צמוד לגמרא או לטושו"ע.

המשך על עמוד ג'

באור פני מלך

ניצוצי קודש משיחותיו של הוד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

התעצמות בלימוד התורה - שייך לכל

התנאי הראשונה שהיא ענין לימוד התורה בהתחזקות והתעצמות, וכמ"ש הלשון ש"העצלות היא עשב המפסיד השגתה", זה שייך בין לאלו שתורתם אומנתם שיהיו נצל את הזמנים בשלימות ולא לבטל ח"ו, רק ללימוד בחיות ובהתלהבות, ובין לאלו שעוסקים כבר בפרנסה וטרודים במשך היום, שיראו שקביעות העתים לתורה בכל יום תהיה חק ולא יעבר.

וכבר דיברנו כמ"פ שמבואר בשו"ע (י"ד מו, כב) שיש חשיבות מיוחדת בלימוד התורה בבית המדרש, ואמרו ע"ז ש"לא במהרה הוא שוכח", וגם בפשטות כשלומדים רבים לומדים ביתר חיות וחשק.^(א)

המתייגע על לימוד התורה בא לידי תענוג

כ'האב אמאל דערמאנט פאר די בחורים^(ב) אז דער ט"ז (או"ח מו, א) זאגט דאך אויפ'ן ברכה 'לעסוק בדברי תורה', אז 'עסק' מיינט בעיקר דער עמל מיט די יגיעה, יעו"ש.

איז דאך דאס אויך א חידוש, ווייל פון דעם ווייזט אויס אז דער עיקר ברכה איז אויפ'ן 'עמל התורה', אזוי ווי מ'האט געשמועסט פריער אז ס'איז נישט קיין פרט - לויט ווי דער ט"ז זאגט אז דאס דער עיקר.

גם בפשטות מרגישים מתיקות ע"י לימוד בלי הרף

אז מ'לערנט און מ'לערנט און מ'לערנט, פילט מען דאס 'מתיקות' פון די תורה, און נאכדעם ווערט דאס א 'טבע' ווייל 'הרגל נעשה טבע'... אפילו פון אנהייב איז עס שווער, אבער נאכדעם וואס מ'פילט שוין דעם טעם פון לערנען, קומט עס שוין אן לייכטער אויך.^(ה)

(א) למתפללי בית מדרשונו בלעיקוואוד, שב"ק אמור שנת תשס"א. (ב) בשיחה לתלמידי ישיבותינו בברוקלין, מוצש"ק מט"ו"מ תשנ"ו (ראה השיחה בשלימות בספר הדרוכות ישרות, מעמ"ל להלואה). (ג) מתוך דברות קודש למתפללי בית המדרש אור לשמים בב"פ, צו תשס"ה. (ד) בה"ב תשס"א. וראה עוד ענין זה באריכות בספר הדרוכות ישרות עמ' כו, לד, ועוד. (ה) לקבוצת תלמידי ישיבת דרכי תורה פאראקוועי, בא תשס"ד.

• מלאך המות מתיירא מברכות שמברכין בשעת הברית!

וביום השמיני ימול וגו' (יב, ג). בקהלת רבה מבואר שמתירא מלאך המות מתפילתן שהתפללו על הברית מילה "בשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה לחופה ולמעשים טובים".

פירוש מהר"ו על מדרש דברים רבה פ' וילך, ט - א

• הסנדק דומה למזבח והתינוק כקרבן

וביום השמיני ימול וגו' (יב, ג). כיון שהולד הנימול נחשב כקרבן, כך דגלי הסנדק שמלין עליהן נחשב כמזבח. ונראה דלכך נהגין ליתן כוס של ברכה לשתות לסנדק, ואין נותנין אותו לתינוק כדרך שנהגין בכוס של יין לקידוש, לפי שהעולה טעונה נסכים שהיו מנסכין יין על גבי המזבח בשעת הקרבה, וכיון שהולד דומה לקרבן והסנדק דומה למזבח, לכן נותנין כוס יין של ברכה בגרונו של סנדק דהוי לי' כמנסך על גבי המזבח. וכו'.

תורת חיים, סנהדרין פט: הובא ברע"א י"ד ס' רס"ה סע' א

• עת-רצון להתפלל בשעת בכיית תינוק הנימול

וביום השמיני ימול וגו' (יב, ג). והוא כעין שראיתי בספר, בשעה שהתינוק נימול, דהיינו בשעת חיתוך פריעה ומציצה, שהתינוק צועק ונותן קולו בבכי, אז העומדים שם על המילה, כל מיני בקשות שיש להם, יתפללו אז עליהם הן ישועה, הן פרנסה הן רפואה. דמאחר שאז נפתחים שערי שמים לעלות קול חביב תינוק הנימול, מיד נכנסים עמו ג"כ כל שאר קולות של תפילה, ונתקיים והעלה רפואה שלימה לכל מכותיו.

שפתי חכמים על מסכת מגילה יז: ד"ה ומה ראו, וכן הובא בהגהות וחיידושים להר"א גוטמאכער על מס' שבת קל: בשם עוללות אפרים ס' תטז

• על מי יסמוך בהלכות נגעים?

אדם כי יהי בעור בשרו וגו' (יג, ב). כל פרשיות נגעי אדם ונגעי בגדים ונגעי בתים ומראותיהן וחשבון הסגרם ושערות לבנות ושער שחור וצהוב אין לנו אחר פשוטות של מקרא כלום, ולא על בקיאות דרך ארץ של בני אדם, אלא המדרש של חכמים וחקותיהן וקבלותיהן מפי חכמים הראשונים הוא העיקר.

• שערות הפנים אינן חוזרת וצומחות רק כשיעשה תשובה!

והתגלה (יג, ג). ה' לו לומר וגילח, כלום יש ספק שמספר עצמו? אלא אמר והתגלח שיקט עצמו מבפנים שהוא הגילוח האמיתי, כי זה הגלוח חוזר וצומח, אמנם הגלוח של הפנים אינו חוזר וצומח מאיליו אלא על ידי מעשיו, ולזה ג' רבתי לרמוז למה שאמרנו.

• לשון הרע מרחיק את האדם מן קונו

ולקח למטהר שני צפרים וגו' (יד, ד). אין לך דבר המרחיק האדם מן קונו כלשון הרע.

• על איזה חטא נענשו בני אהרן?

ולאיש אשר ישכב עם הטמאה (טו, ג). ולפיכך סיימה הפרשה ולאיש אשר ישכב עם טמאה וסמך ליה אחרי מות, הרי בכאן ששה דעות בחטאם [נכנסו בטומאה, אש זרה, שתוי יין, הורו בפני רבו, לא נשאו נשים, הציצו בהר סיני] ואפשר שחטאו בכולן.

רבינו בחיי

פנינים יקרים

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (יב, ג).

במדרש תנחומא (פרשת תצוה) איתא: "למדנו רבינו, קטן לכמה נימול, כך שנו רבותינו קטן נימול לשמונה, מה טעם כשם שנימול יצחק אבינו ע"ה".

ולכאורה תמוה מה שאלו, הא מקרא מלא היא "וביום השמיני ימול". גם צ"ב למה תירץ מיצחק, ולא מפסוק זה ד"וביום השמיני ימול".

ונ"ל ע"פ דאיתא בזהר שהטעם שמצות מילה היא לח' ימים, הוא כדי שיעבור יום שבת על התינוק, כמו בקרבן דכתיב ביה "וביום השמיני ירצה לקרבן", כדי שיעבור על הקרבן קדושת שבת, שהרי אי-אפשר לח' ימים בלא שבת.

אמנם לפי טעם זה היה מקום לומר שדוקא אם נולד ביום א' בשבת, צריכים למול לח' ימים, כדי שיעבור עליו יום השבת, אבל אם נולד באמצע שבוע או ביום ו', ה' מותר למולו תיכף ביום א' שלאחר שב"ק, מאחר שכבר עבר עליו יום השבת. וזהו השאלה במדרש "למדנו רבינו, קטן לכמה נימול", אם הפסוק "וביום השמיני ימול" הוא רק להנולד ביום א' בשבוע, או לא-פלוג.

ומתוך המדרש: "כך שנו רבותינו קטן נימול לשמונה, מה טעם כשם שנימול יצחק אבינו ע"ה", כי

ניצוצי אור

אליו בני חיי ומזוני' כרמוז ב"והעמיד" ע"ד שפירש הרה"ק מלובלין על המשנה "והעמידו תלמידים הרבה".

כל הנגעים אדם רואה חוץ - הנגעים והחסרונות שהאדם רואה על הזולת, מנגעי עצמו - זה בא מנגעי עצמו, שכל החסרונות שנמצא בו, הוא רואה על אחרים. כ"ק מרן מהר"י יצחקללה"ה, הובא בילקוט מאורי אור

וצוה הכהן וגו' ועץ ארז ושני תולעת ואזוב (יג, ד). למילי דשמיא צריכים להיות בבחי' יוגבה לבו בדרכי ה' כעץ ארז, ולמילי דעלמא צריכים להיות בעונה כאזוב, וצריכים שני תולעת - חוט המשקל, להכריע היטב הגבחות והשפלות, שלא להכריע לכאן ולכאן אפילו כחוט השערה.

הרה"ק מאפטא ז"ע הובא בספר עשר אורות מערכת ז, אות נד

והעמיד הכהן (יד, יא). הצדיק יכול להשפיע להבאים

נועם שיה

אשה כי תזריע וילדה זכר וגו'

להסתכל היטב ולתקן עצמו

הרה"ק מצאנז ז"ע סיפר שפעם היה אחד שלמד בספר מוסר אחד, וראה שכל מדות הטובות שכתוב שם, הכל יש בו!

אמנם, חשב בלבו, מאחר שהוא ספר מוסר, מסתמא הוא לכל אדם, ע"כ התחיל להביט בו עוד פעם אחר פעם, עד שראה שאין בו אפילו מדה אחת מזה.

וזה"פ אשה כי תזריע, היינו מי שהוא בבחינת 'אשה' - מדריגה קטנה, וילדה זכר, ובעיני עצמו הוא בבחינת 'זכר', וחושב שיש בו כל המדות טובות, וטמאה בשעת ימים. יסתכל היטב בעצמו שעדיין לא תיקן אף א' מז' מדותיו. ואז יבוא למדריגת ובים השמיני היינו מדה השמינית שהיא תשובה, ואז ימול בשר ערלתו - היינו ערלת הלב.

מקור חיים אות רלט

זאת תורת היולדת

הרה"ק ר"ש מבעלזא ז"ע עורך השפעות פרנסה לכלל ישראל

פעם בשבת קודש פרשת תזריע קודם קידוש, התחיל הרה"ק רבי שלום מבעלזא ז"ע לעורר רחמים על ישראל שיושעו בפרנסה. וכה אמר: "השי"ת צריך לעזור לישראל בפרנסה", והמשיך לומר בדרך צחות: "אע"פ שאמרנו חז"ל (חגיגה ט): "יאי עניותא לישראל",

צום יארצייט פון

הרה"ק רבי חיים - דער צאנזער רב זצוק"ל

כ"ה ניסן תרט"ו

אין קורצן פון פריער:

ר' שלום א נגיד האט פארמאגט א גיט פון וואו ער האט געצויגן פרנסה. ווען ער איז נפטר געווארן האט זיך זיין איינציג קינד ר' משה בער אריינגעצויגן אינעם גיט. א יאר שפעטער האט ער באקומען א באפעל פון געריכט, אז ער מוז פארלאזן דעם גיט, כדי דער גוי וועמענס פעלדער האבן זיך געגרינצט מיט זיינע זאל עס קענען איבערנעמען. נאכ'ן זיך נאכפֿרעגן וואס עס האט פֿלוצלינג פֿאסירט איז ער געוואוינער געווארן אז דער גוי טענה'ט אז ער האט א דאקומענט מיטן אונטערשריפט פֿון זיין טאטן אז ער פֿארקויפט אים דעם גאנצן גיט, און דער גוי האט פשוט געווארט א יאר זאגנדיג אז ער איז א גוטער און ער האט אים נישט געוואלט וויי טון אינמיטן דעם יאר וואס ער האט געקלאגט נאך זיין טאטע. זייענדיג א חסיד פֿון דער צאנזער רב איז ר' משה בער באלד געפֿארן צום רב, און דערציילט פֿאר'ן רב די צרה וואס האט אים באטראפֿן. דער רב האט אים באלד בארואיגט אז דער גיט וועט בלייבן ביי אים און האט אים געזאגט ער זאל ביים געריכט זאגן אז ער איז גרייט זיך צו שטעלן פֿאר א פֿראצעס מיט'ן גוי אבער ער וויל ברענגען זיין אדוואקאט. דער רב האט אים געזאגט אז ער אליין וועט קומען אלס אדוואקאט און ר' משה בער איז געבליבן שטיין שאקירט. די שמועה אז דער רב וועט זיין דער אדוואקאט האט זיך בליץ-שנעל פֿארשפּרייט איבער'ן שטאט, צום באשטימטן צייט האט זיך א ריזן עולם פֿארזאמלט אינעם געריכט הויז מיטצוהאלטן ווי דער רב וועט פֿארטיידיגן זיין חסיד. נאך דער גוי האט אפֿגעזאגט זיין טענה, ארויסגעלייגט זיין דאקומענט און פֿארגעשטעלט זיינע עדות, זענען אלע געבליבן שטיל צו הערן ווי דער רב נעמט דאס ווארט.

און יעצט ליינט ווייטער:

דער צאנזער רב האט זיך אויפֿגעשטעלט פֿון זיין בענקל און האט זיך אנגערופן צו דער הויפט ריכטער מיט א שאלה, "צי איז אויסגעקומען פֿאר'ן ריכטער צו קענען פֿערזענליך ר' שלום, דער אייגנטומער פֿון דעם גיט?"

"גראדע איז מיר אויסגעקומען אים צו קענען" האט דער ריכטער געענטפֿערט מיט רעספעקט. "מיר האבן געוואוינט אינעם זעלבן געגנט און מיר האבן זיך איינגע מאל צאמגעטראפֿן." דער צאנזער רב האט געפֿרעגט פֿון דער ריכטער נאך א פֿראגע, "לויט וויפֿיל דער הויפט ריכטער האט געקענט דעם ר' שלום לייגט זיך עס אויפֿן שכל אז ער זאל האבן פֿארקויפט זיין גיט פֿאר א פרעמדן?"

"פֿון אויבן אויף לייגט זיך עס נישט אויפֿן שכל," האט דער ריכטער געענטפֿערט, און האט באלד צוגעלייגט, "מען קען אבער נישט אפֿלייקענען דעם דאקומענט וועלכער ליגט דא פֿארנט פֿון אונז." דער צאנזער רב האט דאן געפֿרעגט א דריטע שאלה פֿון דער ריכטער, "איז דער הער ריכטער באקאנט אז דער ר' שלום איז געווען אן ערליכער און פרומער איד, א שומר תורה ומצוות?"

"אינגאנצן אזוי!" האט דער ריכטער געענטפֿערט מיט א זיכערקייט. "ער איז געווען זייער א פרומער איד און פֿאר קיין שום געלט וואלט ער נישט געטון קיין זאך וואס זיין הייליגע תורה לאזט נישט טון!"

האט דער רב געזאגט, "און אצינד וועל איך שטעלן פֿאר דער געערטער ריכטער דעם לעצטן שאלה: צי ווייסט איר אז אונזער הייליגע תורה לאזט נישט טון קיין ארבייט אום שבת און יום-טוב, און אין דעם ווערט אריינגערעכנט נישט צו שרייבן אין שבת און יום-טוב?"

"יא," האט דער ריכטער קורץ געענטפֿערט.

קינער האט נישט פֿארשטאנען וואס דעם רב'ס ציל איז מיט די אלע שאלות און יעדער האט געקענט אין זיין ריכטונג. אבער נאכ'ן פֿרעגן זיינע שאלות האט דער רב הויפֿן אויסגערופן, "איך בעט דעם ריכטער זאל באפעלן מען זאל זאפֿארט אהערברענגען אן אידישן לוח, און ער זאל פֿארגלייכן דעם דאטום וואס שטייט אויפֿן גוי'ס דאקומענט צום דאטום פֿון יענעם טאג וואס שטייט אין דער אידישער לוח."

אלע זענען געבליבן זיצן שטיל און מען איז באלד געגאנגען אריינברענגען אן אידישן לוח, מען האט עס איבערגעגעבן פֿאר'ן ריכטער וועלכער האט גענומען שונעל מישן די בלעטער.

- און פֿלוצלינג האט ער אויסגערופן, "דעם דאטום פֿונעם דאקומענט קומט אויס אינעם אידישן קאלענדער, דעם ערשטן טאג ראש השנה!"

"יעצט שטעל איך די פֿראגע," האט דער צאנזער רב אויסגערופן א זיגער, "ווי איז מעגליך אז אין דעם הייליגן טאג ראש השנה, ווען עס איז דער יום-הדין ביי אונז אידן, און עס איז נישט ערלייבט צו טון קיין מלאכה, זאל דער ר' שלום האבן אונטערגעשריבן אינעם דאטום דאזיגן דאקומענט, ער איז דאך געווען אן ערליכער און פרומער איד?"

דעם רב'ס ווערטער האבן אפֿגעהילכט אין געריכט זאל, דער ריכטער האט גענומען קוקן אין ריכטונג פֿון דער גוי וועלכער האט אפֿגעלאזט זיין בלאסן געזיכט.

ער האט גענומען שטאמעלן געאקטעט זאצן און באלד האט ער זיך אבער מודה געווען אז ער האט אליין געפֿעלט דעם אונטערשריפט פֿון ר' שלום, צו קענען צונעמען פֿון זיין זון דעם גיט און גרינג פֿארגרעסערן זיין אייגן פֿארמעגן. אויך די עדות האבן זיך מודה געווען אז דער גוי האט זיי באצאלט אז זיי זאלן קומען פֿאלש עדות זאגן.

מען האט געבינדן אין קייטן דעם גוי מיט די עדות און זיי אזוי ארויסגעפֿירט פֿון דער געריכט זאל, - און דער צאנזער רב מיט ר' משה דער האט מען אהיימגעפֿירט מיט גרויס כבוד ביז'ן צדיק'ס הויז.

אלע האבן גערעדט פֿאר א לאנגע צייט פֿון דעם צדיק'ס פֿארטיידיגונג, און זיין רוח-הקודש מיט וואס ער האט געראטעוועט זיין חסיד'ס פֿארמעגן.

זכותו יגן עליו ועל כל ישראל אמן

המשך מעמוד א'

וכה הטיב רבי משה לבאר דברי האוהחה"ק "התגברות והתעצמות בעסק התורה": "התגברות, היינו להתגבר וללמוד כפי כוחו וטבעו - איינער קען לערנען 10 שעה א טאג, און ער איז זיך מתגבר אויפֿן יצה"ר און ער לערנט טאקע 10 שעה..., והתעצמות, היינו להתאמץ וללמוד למעלה מכוחותיו - ער קען לערנען נאר 12 שעה א טאג, און ער לערנט 14 שעה א טאג..." (מפי רא"מ דיאלובסקי ורד"י ברוין).

"דער עיקר איז די אייגענע יגיעה און הארעוואניע" שח רבי משה פעם באזוי הרב יושע כהן שליט"א. וכן סיפר נכדו ר"ב לעווין: שאלתי פעם מוקיני על איזה ענין. אם יודע זאת ממה שהסתובב אצל צדיקי וגדולי הדור שמהם לקח שימוש להורות, השיב זקני: "דער עיקר איז געווען ווייל מ'האט זיך אליינס מייגע געווען... יעדע זאך דארף מען זיך אליינס מייגע זיין, און דעמאלס העלפט די שימוש וואס מ'זעט ביי אנדערע."

"קיין שום זאך קומט נישט פֿאר'ן לערנען!" אמר פעם רבי משה כשהבחין בא' שהוא על אם הדרך לשיעורו הקבוע, וא' עצר אותו וביקש ממנו איזה ענין, שעי"ז הוצרך הלה לבטל את שיעורו הקבוע, והמשיך: "אינדערהיים אין לארזש, איז יעדע נאכט געווען א סדר-הלימוד פֿאר אלע בעלי-בתים אין בית המדרש און מ'האט געלערנט 3 שעה נאכאנאנד, און דער רב איז געשטאנען בתקופות אז קיינער זאל נישט פעלן, עס איז געווען א געפֿאקטע ביהמ"ד - עס איז נישט געווען קיין שום תירוץ..."

גם כשהוא לענין יסירות-חסידיות שהיתה יקרה בעיניו כידוע, אמר שאין זה כשעומדים באמצע הלימוד. היה רגיל לומר: "חסידות אינמיטן לערנען איז געווען זייער הארב ביים רבי'ן" (מפי הר"י כהן). ויותר מזה אמר פעם בחריפות מאוד, שלדבר דיבורי-חסידות באמצע הלימוד הוא ממש 'אפיקור'... ר"ל, ואף הסביר הדברים: שאם מדברים דברים בטלים באמצע הלימוד, אזי יודע עכ"פ שצריך לשוב ע"ז, ולאחר הלימוד כואב לו הדבר מדוע הפסיק בלימודו ודיבר דיבורים של מה-בכך, אבל המדבר דיבורי-חסידות באמצע הלימוד, חושב בדעתו שבדאי עשה דבר טוב, ואינו עולה על דעתו שצריך לשוב בתשובה על זה. ומחשבה זו היא אפיקור... (מפי ר"מ ברוין).

גם כשהוצרך רבי משה פעם להסביר ענין בגמרא ושילב בזה סיפור חסידי, לא עמד בסיפורים וסיחות רק תיכף המשיך הלאה בהלימוד (מפי ר"מ ברוין), וכן מספרים רבים מאנ"ש ש' שאף שרבי משה עסק תמיד לערוך סעודות הילולא, ואף הודיע והזמין את הבחורים להשתתף בהסעודות, לא הפסיק אף פעם בחור מלימוד התורה, רק סיבב היכל הישיבה, והזמין רק הבחורים שהפסיקו ממילא מלימודם.

רבי משה דיבר תמיד בערגה על צורת ה'בעלי-בתים' בימים הראשונים - 'אינדערהיים':

"אינדערהיים, ישוב גם הבעלי-בתים והגו בתורת ה' הרבה שעות ביום ובלילה, ער שהיה שגור על לשונם קטעים שלמים טור ובית יוסף, וכן דברי השו"ע באורח חיים." או במאמר דומה 'סי'זענען געווען פשוט'ע בעלי-בתים וועלכע האבן געהאט פאבריקען, ארבייטער, סוחרים, וואס האבן געקענט גאנץ שו"ע או"ח, און אפילו גאנץ הלכות פסח, מחבר און רמ"א בעל-פה ממש'ן לשון" (מפי רע"ד טויב).

וכן אמר לתלמידיו: "אינדערהיים אפילו אזעלכע אידן וואס איר וואלט זיי נישט געגעבן קיין קאפיקע, האבן געקענט מחבר, רמ"א און באר היטב פון די ד' חלקי שו"ע בעל-פה." והוסיף: "און אזוי קען מען א פרומער שוין נישט זיין..." [כוונתו שמכיון שידעו היטב עיקרי הדינים לא היו צריכים להחמיר בחומרות ללא-צורך] (מפי ר"י שפיטצער ור"מ ברוין ש"י).

אמר: "גם סוחר שעוסק במסחר כל היום כולו יכול להיות תלמוד חכם, ואף גם תלמוד חכם גדול." וכן אמר בהזדמנות "א סוחר מוז נישט זיין אן עס הארץ און מ'מוז נישט זיצן אין כולל אויסצו-וואקסן א תלמיד חכם" (מפי רמ"י הערצל).

בגליון הבא: קוים קצרים מהתמדתם ויגיעתם בתורה של החסיד רבי מאניע סיגלוב ז"ל; החסיד רבי מנשה זונדל קעניג ז"ל; החסיד רבי יצחק זאקאן ז"ל; ועוד

באור ההלכה

אוסף דינים הנוגעים למעשה

ע"י הגאון רבי יוסף ישראל אייזנבערגער שליט"א, דומ"ץ דקהילתנו הק'

הוראה בענין הסענסוס שבמדינתנו

לשאלת הרבים בענין מה שהמדינה רוצה עתה שכל א' ישלח מספר משפחתו, האם יש בזה משום האיסור לספור את ישראל המבואר בגמ' ופוסקים, נראה דכיון שיש צורך בזה משום טובת הכלל והפרט כידוע, ע"כ יש להקל בזה כמש"כ כבר הרבה גדולי דורינו (מחמת כמה צירופי היתר ממה שנכתוב להלן), וזכורוני ממו"ר הגה"צ אבדק"ק זצ"ל שהחמיר גם שכל אחד יתן בעד כל נפש ממשפחתו חצי דולר שיהא להם לכופר נפש, שבכה"ג אין לחוש לכלום, וטוב ונכון לעשות כן.

דיני מניית נפשות מישראל

א. אסור למנות את ישראל אפי' לדבר מצוה (מ"א א"ח ס' ק"ו) וכל המונה את ישראל עובר בשני לאוין (יומא כב:). אכן ע"י נתינת חצאי דולר או שקלים מותר לדבר מצוה (ליקוטי תשובות חת"ס ס' ז') ויש מתירין ע"י נתינת כופר אף שלא לדבר מצוה (אוה"ק פרשת כי תשא ועוד פוסקים).

ב. האיסור הוא בין על הפוקדים ובין על הנפקדים, וע"כ אף אם גוים מונים את ישראל אסור למסור עצמו למספר (כן מבואר בכמה פוסקים, ע"י שו"ת צ"א ח"ז ס' ג').

ג. אם גם גוים נכללין בתוך המספר יש פוסקים דס"ל דאין בזה שום איסור (שו"ת שבט הלוי ח"ט סל"ה וצ"א שם עיי"ש כמה פרטים בזה) ואף אם המחשב של המדינה עושה אח"כ גם חשבון נפרד מסכום של יהודים לסכום של א"ה וא"כ מונים לבסוף גם את הישראלים בנפרד, יש להתיר בכה"ג מחמת כמה טעמים (שם עיי"ש).

ד. אם אין מונים בפה ורק בכתב או ע"י דבר אחר דעת החת"ס (ע"י ליקוטי תשובות חת"ס ס' ז' ושו"ת כת"ס י"ד ס' ק"ו) דג"כ אסור, ויש שמתירין בזה (בעל פאת השולחן בשו"ת חת"ס שם וע"ע שו"ת צ"א שם).

ה. כשרוצין לדעת אם יש מנין של עשרה אנשים נוהגין למנות ע"י אמירת פסוק הושיעה את עמך וגו' שיש בה עשרה תיבות (ל"כ קיצוץ ע"י ט"ו ס"ג ועוד פוסקים, ויש שכתבו למנות ע"י פסוק ואני ברוב חסדך שיש בה ג"כ 'תבות, ובמ"א שם כ' למנות ע"י אצבעותיהם, אכן בחת"ס שם כ' דזה מהני רק לענין כהנים עיי"ש טעמו).

ו. ובכה"ג שאין סופרין רק בכתב וע"י מחשב, וגם סופרין ביחד עם גוים להבדיל, וגם אינו שלא לצורך (גם יש עוד כמה צירופי היתר ע"י שו"ת דברי יהושע ושו"ת צ"א הל"ל), ובפרט ע"י כופר נפש דש"י האוה"ק דמותר אף שלא למצוה ע"כ כיון שיש צורך יש להקל בזה.

פנינים יקרים המשך

אדם כי יהיה בעור בשרו וגו' (יג, ב).

איתא במדרש: "כיון ששמעו ישראל פרשת נגעים, נתייראו. אמר להם משה: אל תתייראו, אלו לאומות העולם, אבל אתם לאכול ולשתות ולשמות". ולכאורה קשה, הלא פרשת הנגעים נאמרה לישראל, והא"ך אמר "אלו לאומות העולם".

אלא י"ל ע"ד דאיתא בספ"ק בני יששכר, שע"י תשובה נעשה מהעבירות זכויות, ומדת הדין שנתעוררה ע"י מעשה העבירה, הולכת לחול על ראשי הרשעים ושונאי ישראל. והנה הנגעים באים לעורר את האדם לתשובה, וכאשר האדם שב בתשובה מאהבה, נהפך מינגע' ליענג', ומדת הדין תחול על ראש אומות העולם.

וזהו כוונת המדרש: אל תתייראו אלא תשובו מאהבה, ואז תנצלו מן הנגעים, כי אלו הדינים והגבורות ילכו לאומות העולם, ואתם לאכול ולשתות ולשמות, כי מאחר שהעבירות נתהפכין לזכויות, יתהפך הנגע לענג.

ושער בנגע הפך לבן וגו' (יג, ג)

צריך לבאר מה שמצינו בכמה מקומות (וזה"כ) שמראה לבן מורה על מדת החסד, וא"כ צריך טעם למה בנגעים הוא סימן טומאה, וכן מצינו בכל מקום שמראה שחור הוא היפך מדת החסד, ואלו כאן שער שחור סימן טהרה ונרפא הנגע.

ונראה, דהנה מצינו (ערכין טז) דנגעים באים על לשון הרע, והנה דרך מספרי לה"ר הוא, שלפנים הוא מראה עצמו כמראה טהור ולבנינות, שאומר לו אני אוהבך הנאמן, ובוזה הוא מאמין בו, וכן אם רוצה שיקבל דבריו, אומר לו אילו הי' מדברים בגנות אדם אחר לא הי' איכפת לי, אלא מה שדברו עליך - צדיק כמור, לא אוכל לסבול, וכדו' דברי חניפיות וחלקלקות, ובאמת בקרבו ישים ארבו.

ולכך גם עונשו מזה כנגד מדה, שהכל הפוך מצדו, ומראה שמראה על טהור - טמאה אצלו, עד שיתקן רוע מעשיו ולא ירמה את חברו, ואז ירפא מנגעו.

מדבר קדש

לעטר פתורה

דינים השכיחים למעשה ע"י הרה"ג ר' הערשל ראזנפעלד שליט"א, מו"ץ

לע"נ אאמו"ר ר' יעקב גרשון ב"ר שלמה ע"ה

שאלות ותשובות שונות

ש' מין קדירה הנקרא דאבע"ל קוקע"ר (בוילעזר), שתחתית הכלי הוא קדירה קטן ומבשלים שם מים, וע"ג יש כלי שמחממים שם טשקאלא"ד שעל ידי חום המים שמתבשלים בכלי התחתון, האם צריך לטבול כלי התחתון.

ת' א"צ לטבול כלי התחתון, כיון שמים זה אין משתמשים בו לאכילה, וגם אינו עולה כלום לכלי העליון רק החום שמתחתיו, וא"צ לטבול רק החלק העליון שמונח שם הטשקאלא"ד (וכ"כ בשו"ת חיי הלוי חיד"י סי' נ"ט אות ה'), וכן נראה דברילע"ר שיש לו שעל"ף שמניחין עליו התבשיל, דא"צ לטבול רק השעל"ף ולא כל הברילע"ר (ענין סי' ק"י ס"ח).

ש' מי שהלך לעשות צרכיו באמצע התפילה וחלץ התפילין, האם צריך לחזור לברך כשהחזיר ומניחו.

ת' לא יברך בעצמו ולתתילה אם יש ממי לצאת את הברכות יעשה כן או יברך ע"י הרהור ומי שמברך בעצמו ג"כ שפיר עבד. ואם הלך רק להשתין לא יברך [יש בזה מחלוקת הפוסקים בסי' כ"ה אם צריך לברך, ודעת שו"ע"ה הוא כהט"ז דאם דכשעשה צרכיו כיון שבעת ההיא לא היה יכול לתת תפילין א"כ אינו מוסיף כלום מה שהיה בדעתו לחזור ולתתן, וכן מבין הבה"ל בשם הרבה פוסקים, אבל דעת פרי מגדים א"כ ס"ק כ"ב ובמשי"ז ס"ק י"א הוא דנוהגין כדעת המ"א דדוקא ביהכ"ס בשבדה שהיה רחוק צריך לחזור לברך אבל בבחכ"ס קרובה אין צריך לחזור לברך, ובגמ"ק א"כ כתב דהמנהג כהמ"א שלא לברך, ובשו"ת בא"מ ח"ו ובשו"ת שח"ל ח"ט סי' ג' כתבו דיש לחזור לברך [ויש נחגין שאין מברכין רק ברכת 'להניח' דבברכת 'על מצות' יש כמה ספקות, ענין ספר ליקוטי מהר"ח ובשו"ת ברכות שמים] אבל אם הלך רק להשתין מנהג העולם שאין מברכין.

שהשמחה במעונם

שמחות אנשי שלומינו - תושבי השיכון

שמחת לידת הבן למז"ט

ר' חיים עמרם ווידער שי'

ב"ר יששכר שי' (ומסב"ג) וחתן ר' משה כ"ץ שי'

ר' יעקב יוסף פאל שי'

ב"ר שמעון שי' וחתן ר' דוד יעקב איינהארן שי'

ר' יעקב רייצנשטיין שי'

ב"ר שלום שי' וחתן ר' אברהם משה זאב זאבנער שי'

שמחת לידת הבת למז"ט

ר' יצחק משה זאבנער שי'

ב"ר יעקב דוד שי' (ומסב"ג) וחתן ר' אברהם אונגער שי'

ר' פנחס וואזנער שי'

בן הרה"ג ר' יוחנן שליט"א - ראב"ד דחסידים סקווירא ודומ"ץ מאנטריאל וחתן הרה"ג ר' יוסף ישראל אייזנבערגער שליט"א - דומ"ץ שיכון סקווירא

שמחת הנחת תפילין למז"ט

הב' משולם זושא נ"י ב"ר מאיר יחיאל קנאבלאך שי'

שמחת אירוסין למז"ט

החתן מנחם מענדל ב"ר שלום מרדכי הלוי לאווי שי' עב"ג בת ר' פייוול בוכנינער שי'

עטרת זקנים

ר' חיים צבי ברויער שי'

לרגל שמחת אירוסין - בת בנו ר' שרגא פייוול שי' (מאנסי) עב"ג החתן בערל ב"ר גרשון ענגל שי' (ב"ר)

משפחת טויבנפעלד שי'

לרגל שמחת לידת הבן אצל בנו ר' מנחם מענדל שי' (מאנסי)

גליון זו נתנגד ע"י ידידינו הדגול מחנך מופלא, מדע וחכמה מלא, בפז לא יסולא, מוכתר בכל מדה ומועלה, טוב ומטיב לאחרים יומם ולילה,

מוה"ר יעקב רייצענשטיין הי"ו

לרגל הולדת בנו למז"ט

יה"ר שיריה רוב נחת ותענוג דקדושה, במדה מרובה וגדושה, ואך טוב וחסד ירדפוהו כל הימים, לחדות ימים ושנות עולמים

לוח לשבוע הבעל"ט	שב"ק תזרי"מ ג' אייר	יום א' אח"ק ד' אייר	יום ב' ה' אייר	יום ג' ו' אייר	יום ד' ז' אייר	יום ה' ח' אייר	עש"ק ט' אייר
דף יומי	סנהדרין סד	סנהדרין סה	סנהדרין סו	סנהדרין סז	סנהדרין סח	סנהדרין ט	סנהדרין ע
מאז"ע יומי	עמי רפ"ד וידבר משה	עמי רפ"ה יבול אף לדביר	עמי רפ"ו וישיבו	עמי רפ"ז וזהו ואהבת את	עמי רפ"ח וזהו וישיבו	עמי רפ"ט וזהו וישיבו	עמי רצ"ד ואחר שבא למדינת
רב ייבי	עד עמי רפ"ה מוצאות שלו כאמור	עד עמי רפ"ז תשוב שבכל דבר	עד עמי רפ"ח אלו ית' עמי שר כי עונותי	עד עמי רפ"ט אלו ית' עמי שר כי עונותי	עד עמי רפ"ז אלו ית' עמי שר כי עונותי	עד עמי רפ"ח אלו ית' עמי שר כי עונותי	עד עמי רצ"ו ולקשור אל ה'
יומא דהילולא	חז"ק ר' לייב פיסטר	חז"ק ר' לייב פיסטר	חז"ק ר' לייב פיסטר	חז"ק ר' לייב פיסטר	חז"ק ר' לייב פיסטר	חז"ק ר' לייב פיסטר	חז"ק ר' לייב פיסטר

כל הזכויות שמורות כולל הדפסה והעתיקה צילום אפי' חלק ממנו להמוערכת. להשיג הגליון ולהודיע על השמחה שבמעונם - נא להשאיר מודעה ע"י הטל. 845.596.8263 עד ליל חמישי בשעה 7:30 לנדה הגליון, להעזרת והארות נא ללצלל 845.521.1156